

Heste, som kun kan undværes, sættes, som bekendt, ud paa Foder. Naar altsaa Ministeriet er nødt til at sikkre Afdelingerne tilhørlig Transport paa den omhandlede Maade, saa indkalder det Foderheste, og Rigsdagen kan jo særdeles godt bevilge den fornødne Sum dertil for den Tid, som er nødvendig; men de Landboere, som have faaet disse Foderheste og gjort Regning paa dem i den Tid, de blive nærede, og det er et ikke ganske ringe Antal Heste, der er Tale om. Det ærede Medlem maa jo huske, at der for hver Bataillon, om jeg erindrer ret, er reglementeret 8 Bogne, det er 16 Heste foruden 4 Rarver, hvilket altsaa udgjør 20 Heste. Nu skulle Bataillonerne jo træffe sammen i Leiren omtrent paa samme Tid, saa at der ikke kan være Tale om at anvende de samme Heste ved synderlig flere end 1 Bataillon. Man kan maaske arrangere det saaledes, at man nøies med c. 70 Heste, og saa spørger jeg det ærede Medlem: Naar man nu skal indkalde Hestene nogen Tid i Forveien for at have dem til Raadighed, dernæst transportere dem f. Ex. til Aarhus, dernæst lade dem gaa f. Ex. til Leiren ved Sals, hvorfra man naturligvis ikke sender dem tilbage til Foderværterne men beholder dem i Leiren for atter at bruge dem ved Sjembransporten, altsaa beholder dem i en 8 Uger, kan man saa erstatte Befolkningen det tilspøede Tab ved Bevilling paa Finantsloven. Man tager jo Hestene bort fra Beboerne, som have gjort Regning paa dem, og Følgen deraf bliver altsaa, at vi for at borttage den mindre Byrde, Pligtkjørslerne, som — det indrømmer jeg — forresten kunne være generende nok, skabe den større Byrde at undvære Foderhestene. Det kan ikke nytte at sige, at vi kunne leie; thi det har viist sig i 10 af 20 Tilfælde, at det kunne vi ingenlunde gjøre Regning paa, — det ærede Medlem siger jo selv, at hvis vi kom til ham en Dag, da han skulde have sin Sæd ind, og vilde leie Bogn hos ham, vilde han sige: Om I saa hød mig 20 eller 30 Rdl., saa gjorde jeg det ikke, og det er ogsaa fuldstændig i sin Orden. Men tillige maa det ærede Medlem ikke tro, at vi ved at afflasse de militære Pligtkjørsler vilde lette Befolkningen i sin Helhed, vi forandre blot en mindre Byrde for Saa til en større Byrde for Mange, foruden en betydelig Udgift for Statskassen.

Rjar: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning.

Formanden: Det ærede Medlem har allerede haft Ordet to Gange; men under Forudsætning af Thingets Samtykke, skal jeg atter give det ærede Medlem Ordet.

Rjar: Min Bemærkning skal ikke vare ret længe. Jeg vil da først sige, at den Udtalelse, at det kunde blive generende for dem, der have

Foderhestene, at de maa undvære dem, synes jeg ikke er paa sin Plads. Den, der tager Foderheste, maa jo vide, at han er underkastet de Bestemmelser, som Militærvæsenet opstiller, og naar han ikke vil dette, kan han jo lade være at tage dem; en anden Sag er det at lægge Beslag paa mine Heste, som er min private Eiendom. Men jeg vil henholde mig til, hvad det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Sngerslev) udtalte, at Militærvæsenet — her er jo kun Tale om Fredstid — allerede længe forud veed, at den eller den Operation forestaar, og det kan altsaa være fattet paa at leie de Bogne, som skulle bruges for at transportere Tropperne deraf og dertil, og jeg tror da ikke, at det vil være vanskeligt for Militæretaten, naar den veed, at den skal leie, at sikkre sig Bogne nogen Tid før den skal bruge dem. De militære Afdelinger ere jo garnisonerede i Byerne, og der vil vistnok være Rjoretjører at faae at leie til enhver Tid i Byerne, det vil sige, naar man ikke kommer og vil have dem over Sals og Soved. I den Tanke er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds, at man skal sikkre sig i Forveien, og, naar man gjør det og giver en nogenlunde rigelig Betaling, vil der ikke være Noget i Veien for at faae, hvad man behøver. Til Slutning skal jeg bemærke, at naar det ærede Medlem for Rjøbenhavns 3die Valgkreds sagde, at dette vilde være overordentlig generende for Militæretaten; ja, han ansaa det endog for umuligt, saa kan jeg ikke give ham Medhold heri. Jeg indrømmer, at Militæretaten maa have sine Befordringer, og jeg skal slutte med at sige, at selv om det i visse Tilfælde skulde blive forholdsvis dyrt, drifter jeg mig hellere til at være med til at bevilge de fornødne Penge dertil paa Finantsloven end til at gaa ind paa den Ordning, som her er foreslaaet.

Aufsjær: Det er ganske sikkert, at det for Militæretaten i og for sig vilde være det Allerbehageligste at være fri for de saakaldte Pligtkjørsler, naar der var Sikkerhed og Mulighed for, under alle Omstændigheder at kunne blive forsynet med de Rjoretjører, man behøvede, men i alt Fald er det i nogle Tilfælde absolut nødvendigt at beholde Ketten til at kunne rekvirere Bogne. Under Marschen, hvor der indtræffer Sygdomstilfælde, bliver man nødt til at befordre Folk til Bogns, men, naar man saa ikke havde Befordring og ikke kunde rekvirere Bogne paa Stedet, maatte man ofte lade sine Folk blive bagester. Den Udvei, som blev fremhævet, at indkalde Foderheste, synes ikke at have noget Afstrækkende for det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Rjar), idet han sagde, at Folk jo kunde lade være at tage Foderheste; men jeg skal gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at hvis vi skulde gaa til denne Udvei, og Folk bleve enige om, at lade være at tage